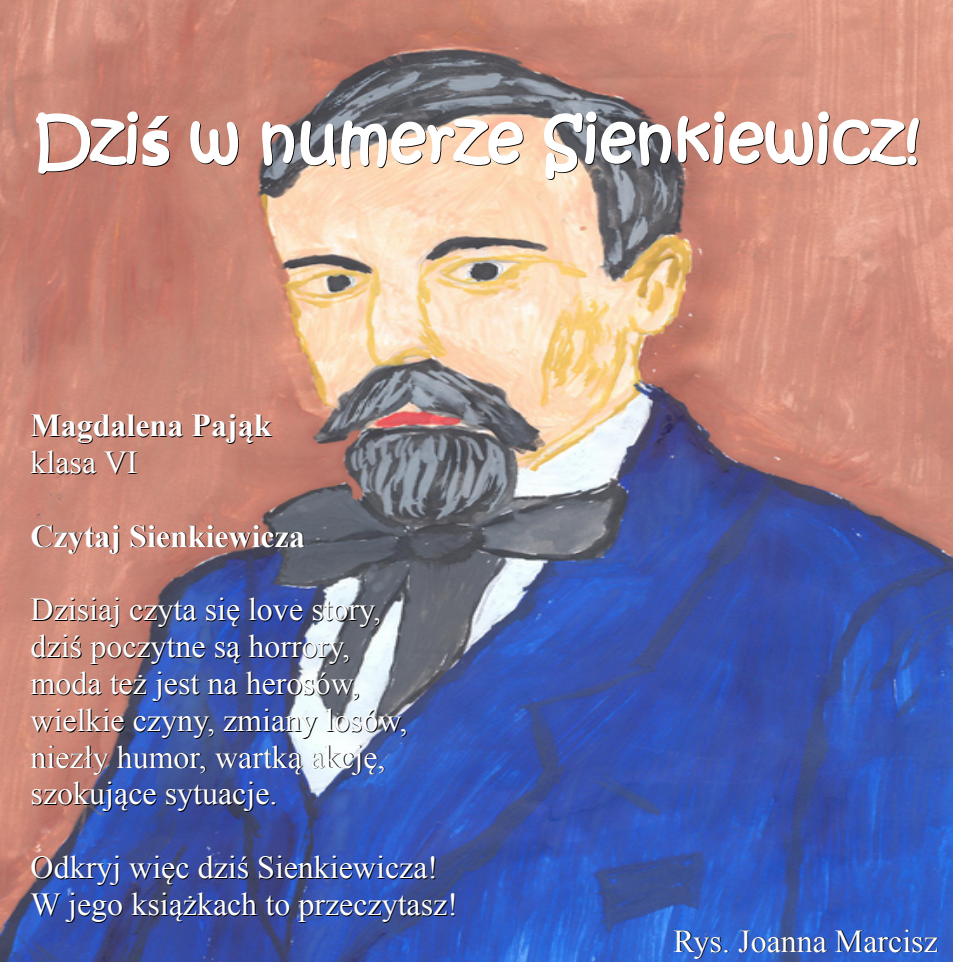

KLEKS NR 43

PISEMKO DLA UCZNIÓW
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 W SIEKIERCZYNIE

Dziś w numerze Sienkiewicz!

Magdalena Pająk
klasa VI

Czytaj Sienkiewicza

Dzisiaj czyta się love story,
dziś poczytne są horrory,
moda też jest na herosów,
wielkie czyny, zmiany losów,
niezły humor, wartką akcję,
szokujące sytuacje.

Odkryj więc dziś Sienkiewicza!
W jego książkach to przeczytasz!

Rys. Joanna Marcisz

Ku pokrzepieniu serc, czyli opowieść o Henryku Sienkiewiczu

Uwielbiam czytać! Czytam wszystko, co wpadnie mi w ręce. Niedawno odkryłam świetną powieść - „W pustyni i w puszczy” Henryka Sienkiewicza. Muszę przyznać, że mimo mojej miłości do książek, długo ociągałam się, by rozpocząć czytanie lektury. Ku mojemu zaskoczeniu, powieść polecana do czytania uczniowi szkoły podstawowej przez Ministerstwo Edukacji, okazała się niezwykle fascynująca. Postanowiłam więc przyjrzeć się jej autorowi. Przeczytałam o Sienkiewiczu książkę, którą wyszperałam w bibliotece szkolnej, przejrzałam Wikipedię i postanowiłam napisać o nim swoją opowieść.

Opowiem wam zatem historię pisarza, który tworzył w czasach, gdy Polska była pod zaborami, a jego twórczość podnosiła zniewolony naród na duchu.

We wsi Wola Okrzejska w zubożałej rodzinie szlacheckiej Józefa i Stefani Sienkiewiczów przyszedł na świat chłopiec. Rodzice nadali mu imię Henryk.

Mały Henryk był inteligentnym dzieckiem. Lubił wymyślać różne historie i czytać książki.

Gdy miał 12 lat rozpoczął naukę w gimnazjum w Warszawie. Rodzice umieścili go na stacji u bardzo skąpego gospodarza. Nauka w gimnazjum nie szła mu zbyt dobrze. Jedynie wyróżniał się na lekcjach języka polskiego i historii powszechnej. Często pisał wypracowania za swoich kolegów.

Z powodu bardzo trudnej sytuacji materialnej rodziny Henryk objął posadę guwernera u rodziny Weyherów, w której uczył małego Stasia. Wtedy też podjął pierwsze próby literackie.

W 1866 roku zdał maturę. Otrzymał świadectwo z samymi ocenami dostatecznymi i bardzo dobrymi z języka polskiego, historii i geografii. W tym samym roku podjął studia. Najpierw na wydziale lekarskim, potem prawniczym, lecz po namowach swego przyjaciela Konrada Dobrskiego przeniósł się na wydział filologiczny.

W czasie studiów napisał swoją pierwszą książkę „Ofiara”. Powieść ta nie została jednak opublikowana, ponieważ nie było chętnych na jej wydrukowanie. Pracował także nad kolejną powieścią „Na marne”. Rodzice martwili się o swojego syna i często zastanawiali się, czy wyżyje ze swojego pisarstwa.

Niedługo później pracę Sienkiewiczowi zaproponowały dwa pisma: „Niwa” i „Gazeta Polska”.

Pisał do nich felietony pod pseudonimem „Litwos”. W „Niwie” pracował w dziale literackim, w związku z tym bywał na każdym przedstawieniu

Rys. Joanna Marcisz

teatralnym. Zaowocowało to przyjaźnią z gwiazdą ówczesnego kina Heleną Modrzejewską.

W tym czasie poznał też swoją pierwszą miłość, Marię Keller, z którą się zaręczył. Niestety ojciec dziewczyny zerwał zaręczyny.

W lutym 1876 roku Sienkiewicz wraz ze swymi przyjaciółmi artystami; Stanisławem Witkiewiczem, Adamem Chmielowskim (późniejszym świętym), Lucjanem Paprockim, Heleną Modrzejewską oraz państwem Sypniewskimi z dwójką dzieci wybrał się do Ameryki. Przez dwa lata pobytu w Ameryce pracował jako korespondent „Gazety Polskiej”. Przesyłał stamtąd drukowane w piśmie „Listy z podróży”, które czytała z wypiekami na twarzy cała Polska. Pisarz nie

tylko tworzył, ale także podróżował po wszystkich stanach. Polował na bizona, a nawet mieszkał w wigwamie z Indianami. Po podróży do Ameryki powstały nowele „Sachem”, „Latarnik”, „Za chlebem”.

1878 roku wrócił do Europy, do Londynu, a następnie udał się do Paryża. W tym czasie napisał nowelę „Janko Muzykant”.

W 1879 w Szczawnicy poznał swoją pierwszą żonę Marię Szetkiewiczównę, z którą dwa lata później wziął ślub. Niestety małżeństwo to nie trwało długo, gdyż Maria zmarła na gruźlicę. Z małżeństwa tego pochodzą jedyne dzieci pisarza: Henryk Józef i Jadwiga Maria.

W roku 1882 Henryk Sienkiewicz rozpoczął współpracę z dziennikiem „Słowo”. W tym czasopiśmie od 2 maja 1883 roku do 1 marca 1884 roku ukazywała się w odcinkach powieść „Ogniem i Mieczem”. Powieść ta przyniosła pisarzowi wielką popularność.

W następnych latach pisarz pracował nad kolejnymi powieściami: „Potop” i „Pan Wołodyjowski”. We wszystkich tych powieściach pisarz ukazał Rzeczpospolitą, która dzielnie stawiała opór najeźdźcom.

Jako wyraz uznania za „Trylogię” Sienkiewicz otrzymał od nieznanego wielbiciela pod pseudonimem „Michał Wołodyjowski” sumę 15 tysięcy rubli. Pisarz nie chciał przyjąć datku, ale po namyśle postanowił przeznaczyć pieniądze na fundusz, imienia swojej zmarłej żony Maryni, dla artystów zagrożonych gruźlicą. Korzystali z niego między innymi Maria Konopnicka, Stanisław Przybyszewski, Stanisław Wyspiański, Stanisław Witkiewicz, Kazimierz Tetmajer.

W roku 1888 odbył podróż do Hiszpanii, a w styczniu 1891 roku wyruszył w podróż do Afryki, do Egiptu, gdzie zachorował na febrę. Na szczęście udało mu się pokonać chorobę i wrócić do zdrowia. Swoje przeżycia i wspomnienia z „czarnego lądu” opisał w „Listach z Afryki”.

1893 roku poślubił Marię Wołodkiewiczówną, zwaną Marynuską. Żona po miesiącu opuściła go i uzyskała papieskie unieważnienie ślubu. W tym czasie Sienkiewicz napisał „Rodzinę Połanieckich” i zaczął pracę nad „Quo vadis”. Książka ta przyniosła mu dużą popularność.

1900 roku Sienkiewicz obchodził 25-lecie pracy twórczej. W nagrodę otrzymał od narodu polskiego majątek ziemski w Oblęgorku. Książę Michał Radziwiłł chciał mu postawić pomnik, ale Sienkiewicz się na to nie zgodził i zaproponował budowę monumentu Adamowi Mickiewiczowi z okazji stulecia jego urodzin. W tym też roku powstaje powieść „Krzyżacy”.

W 1904 roku Sienkiewicz poślubił trzecią z kolei Marię - Marię Babską, którą pieszczotliwie nazywał Markiem. Niestety żadna z tych dwóch późniejszych żon nie była taka jak jego pierwsza Marynia.

W roku 1905 otrzymał Nagrodę Nobla za całokształt twórczości. Był jednym z założycieli Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej. Było to stowarzyszenie zajmująca się szerzeniem i popieraniem oświaty. Zakładało ono instytucje wychowawczo-oświatowe, w których uczono języka polskiego. Sienkiewicz był także członkiem Towarzystwa Tajnego Nauczania w Warszawie, w którym w tajemnicy przed zaborcami, organizowało się nielegalne nauczanie języka polskiego.

W 1911 roku Sienkiewicz wydał powieść „W pustyni i w puszczy”, która stała się sukcesem.

Po wybuchu I wojny światowej Sienkiewicz wyjechał do Szwajcarii, gdzie wraz z Ignacym Janem Paderewskim, późniejszym premierem polskiego rządu, założył Szwajcarski Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce, który niósł pomoc materialną polskim ofiarom wojny.

W roku 1916 Sienkiewicz otrzymał nagrodę od Polskiej Akademii Umiejętności.

Niestety z powodu choroby wieńcowej zmarł 15 listopada 1916 roku w Vevey i został tam pochowany.

Prochy pisarza zostały sprowadzone do naszej wolnej ojczyzny w 1924 roku i złożone w podziemiach katedry św. Jana w Warszawie.

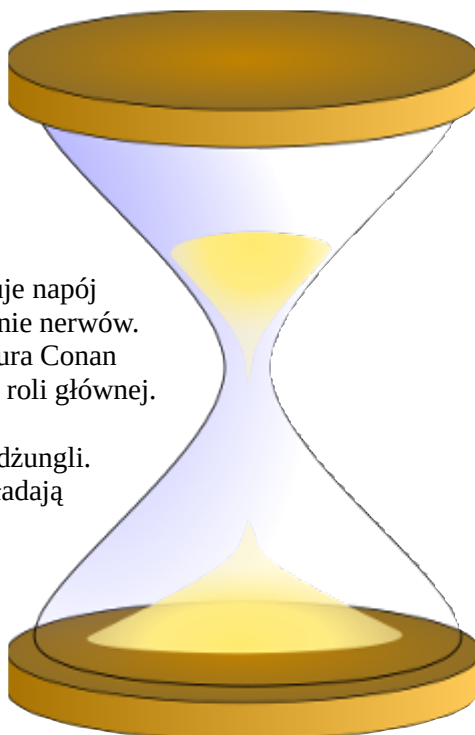
Myślę, że w „Roku Sienkiewicza” warto poznać tego nieprzeciętnego pisarza, który piórem walczył o to, by Polacy w czasach niewoli, byli dumni ze swego pochodzenia i historii.

Opracowała Joanna Marcisz na podstawie książki Anny Czerwińskiej-Rydel „Piórem czy mieczem. Opowieść o Henryku Sienkiewiczu” Wydawnictwo „Literatura” Łódź 2016 oraz źródeł internetowych.

W czasie, gdy żył Henryk Sienkiewicz...

W roku:

- 1846 - odkryta zostaje planeta Neptun.
- 1848 - odbywa się ostatni paryski koncert Fryderyka Chopina.
- 1850 - Levi Strauss szyje pierwszą parę dżinsów.
- 1851 - Karol Wedel otwiera w Warszawie fabrykę czekolady.
- 1853 - Ignacy Łukasiewicz wynajduje lampę naftową.
- 1857 - Działalność rozpoczyna pierwszy klub piłkarski na świecie - Sheffield FC
- 1859 - Darwin ogłasza teorię ewolucji.
- 1860 - Do obiegu wchodzi pierwszy polski znaczek pocztowy.
- 1867 - Alfred Nobel wynajduje dynamit.
- 1870 - Jan Matejko otrzymuje w Paryżu Legię Honorową.
- 1875 - Graham Bell konstruuje telefon.
- 1878 - Thomas Edison patentuje żarówkę i konstruuje fonograf.
- 1879 - Rodzi się Albert Einstein
- 1885 - Karl Benz konstruuje pierwszy samochód z silnikiem spalinowym.
- 1886 - Aptekarz J. S. Pemberton opracowuje napój o nazwie coca-cola; syrop na ukojenie nerwów.
- 1888 - Ukazuje się pierwsza powieść Arthura Conan Doyle'a z Sherlockiem Holmesem w roli głównej.
- 1889 - Rodzi się Charlie Chaplin.
- 1894 - Rudyard Kipling publikuje Księgę dżungli.
- 1895 - Bracia Auguste i Louis Lumiere składają patent na kinematograf.
- 1905 - Henryk Sienkiewicz dostaje Nagrodę Nobla.
- 1912 - Tonie Titanic.
- 1914 - Wybucho pierwsza wojna światowa
- 1916 - Albert Einstein ogłasza ogólną teorię względności.

Wybrała Joanna Marcisz na podstawie książki Anny Czerwińskiej-Rydel „Piórem czy mieczem. Opowieść o Henryku Sienkiewiczu” Wydawnictwo „Literatura” Łódź 2016

Mól Książkowy poleca!

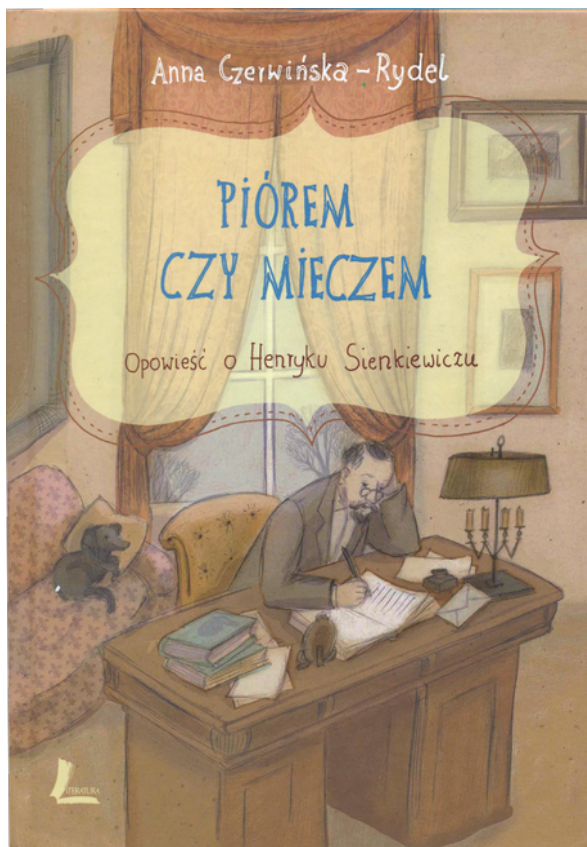
Cześć!

To znowu ja – Wasz Mól Książkowy. Chcę Wam dziś polecić bardzo ciekawą książkę „Piórem czy mieczem. Opowieść o Henryku Sienkiewiczu”, którą napisała Anna Czerwińska-Rydel. Autorka w niezwykle ciekawy sposób przybliża postać pisarza, laureata Nagrody Nobla, Henryka Sienkiewicza. Oprócz biografii można w niej znaleźć wywiad z pisarzem opublikowany w magazynie „Świat” w 1913 r.,

który rozpoczyna się zaskakująco „Tworzę jak kucharka, która nie lubi, by jej zaglądano do garnka”, ponadto listę jego najważniejszych utworów oraz wykaz muzeów Sienkiewicza. Moją uwagę zwrócił, znajdujący się na końcu książki, spis najważniejszych światowych wydarzeń, które miały

miejsce w czasie, gdy żył Sienkiewicz. Dzięki temu, Anna Czerwińska-Rydel „Piórem czy mieczem. Opowieść o Henryku Sienkiewiczu” Wydawnictwo każdy młody czytelnik, „Literatura” Łódź

lepiej może poznać epokę, w których żył nasz prozaik. Należy również dodać, iż książka posiada ciekawą szatę graficzną: ładne ilustracje oraz zdjęcia, a nawet rysunki pisarza. Powieść możesz wypożyczyć w bibliotece szkolnej. Zapraszamy!

W roku Sienkiewicza książki jego wypożyczaj!

Moja przygoda z Sienkiewiczem

Wywiad z p. Barbarą Szewczyk, nauczycielem języka polskiego, historii oraz bibliotekarką w Szkole Podstawowej nr 1 w Siekierczynie.

KLEKS: Wspomniała Pani kiedyś podczas lekcji języka polskiego, że Henryk Sienkiewicz to jeden z ulubionych Pani pisarzy, dlatego chcielibyśmy dzisiaj porozmawiać o jego twórczości. Kiedy po raz pierwszy zetknęła się Pani z utworami Sienkiewicza?

P. Barbara Szewczyk: To było jeszcze zanim nauczyłam się czytać. W moim domu był dość duży księgozbiór, w którym można było znaleźć książki wielu autorów. Znajdowały się w nim też nowele i powieści Henryka Sienkiewicza. Mimo iż książki w czasach mojego dzieciństwa nie były tak bogato ilustrowane jak teraz, lubiłam je brać do ręki i oglądać. Czasem czytała mi je mama lub starsze siostry. Pierwszym utworem, który przeczytałam samodzielnie była nowelka „Janko Muzykant”. Pamiętam do dziś smutek, który czułam, gdy mały, utalentowany muzycznie chłopiec, został skazany na karę chłosty, tylko za to, że chciał dotknąć skrzypiec.

KLEKS: A która z powieści Henryka Sienkiewicza jest Pani ulubioną?

P. Barbara Szewczyk: Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Lubię powieści historyczne „Krzyżacy”, „Ogniem i mieczem”, „Potop”, „Pan Wołodyjowski”. Podczas ich czytania, narodziła się chyba moja fascynacja historią Polski. Muszę tu też wspomnieć „Qvo Vadis”, w której Sienkiewicz opisuje prześladowaniach pierwszych chrześcijan w Rzymie za panowania Nerona. Ogromnym sentymentem darzę też „W pustyni i w puszczy” z bohaterskim Stasiem Tarkowskim i małą Nel Rawlinson.

KLEKS: Co w książkach Henryka Sienkiewicza podoba się Pani najbardziej?

P. Barbara Szewczyk: Podoba mi się przede wszystkim sposób narracji. Lubię poczucie humoru pisarza, które jest widoczne na kartach jego powieści. Stworzył on wiele komicznych postaci i sytuacji. Na pewno pamiętacie śmieszne sytuacje z udziałem Kalego, bohatera „W pustyni i w puszczy”, który wyznaje zasadę „jeśli ktoś Kalemu zabrać krowy to jest zły uczynek. Dobry, to jak Kali zabrać komu krowy”, w „Krzyżakach” natomiast pojawia się Sanderus, oszust, który sprzedaje fałszywe relikwie, np. pióro ze skrzydeł archaniola Gabriela, czy szczebel z drabiny, która śniła się Jakubowi. W „Trylogii” śmieszy imię Jan Onufry Zagłoba herbu wczele, który posługując się fortelem, umie znaleźć wyjście z niejednej trudnej sytuacji.

KLEKS: Dziękujemy Pani za rozmowę.

P. Barbara Szewczyk: Dziękuję i zapraszam do biblioteki szkolnej. Jeśli sięgniecie po książki Sienkiewicza, przeżyjecie z jego bohaterami niejedną fascynującą przygodę.

Po bezdrożach Afryki z bohaterami powieści Sienkiewicza

Uczniowie klasy VI rywalizowali o miano najlepszego znawcy powieści Henryka Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy”. Szóstoklasiści wykazali się ogromną wiedzą, bo mimo trudnych pytań nie udało się wyłonić zwycięscy.

Klasowy konkurs ze znajomości powieści „W pustyni i w puszczy” miał miejsce 5 maja na lekcjach języka polskiego. Szóstoklasiści podzieleni na trzy zespoły odpowiadali na pytania dotyczące treści lektury. Zespoły, przed udzieleniem odpowiedzi, miały możliwość naradzenia się, natomiast nie mogły skorzystać z treści lektury. Na odpowiedź był przeznaczony określony limit czasowy. Jeśli, któraś z drużyn udzieliła złej odpowiedzi lub nie zmieściła się w limicie czasowym, pytanie przechodziło do tzw. dodatkowej puli pytań.

Rywalizacja okazała się niezwykle zacięta. Zespoły były doskonale przygotowane i znakomicie odpowiadały nawet na najtrudniejsze pytania. Liderami grup okazali się Ewelina, Adrian, Karolina i Mateusz.

Finał rozgrywki był zaskakujący. Po przeliczeniu punktów okazało się, że wszystkie drużyny uzyskały taki sam wynik. Trzeba było skorzystać z dodatkowej puli pytań. Mimo pytań o podwyższonym stopniu trudności, nie udało się wyłonić zwycięzców.

Cieszy fakt, że nasi koledzy uważnie przeczytali lekturę oraz wykazali się spostrzegawczością i refleksem. Nie zawsze przecież liczy się zwycięstwo, ale przede wszystkim dobra zabawa i zdrowa rywalizacja.

Ilustracja do książki "W pustyni i w puszczy"

Nasz głos w ważnej sprawie

Zapytaliśmy uczniów naszej szkoły, co sądzą o lekturze „W pustyni i w puszczy” i jej bohaterach. Oto klika wypowiedzi:

Ewelina: Książka bardzo mi się podobała, ponieważ jest w niej wiele zaskakujących zwrotów akcji. Dzieci przeżyły wiele trudnych chwil, które udało im się przetrwać i wróciły do domu. Polecam ją każdemu, nawet temu, kto nie lubi czytać.

Karolina: Lektura okazała się niezwykle interesująca. Lubię książki pełne niezwykłych przygód.

Martyna: Książka podobała mi się, ponieważ bohaterowie, Staś i Nel, mimo przeciwności losu nie poddali się i potrafili przetrwać trudy wędrówki po pustyni i puszczy.

Mateusz: Podobała mi się odwaga i wytrwałość bohaterów.

Wiktoria: Książka warta przeczytania. Autor opisuje wiele wydarzeń: nie brakuje w nich smutnych sytuacji, ale są też takie, które śmieszą.

Mirek: Podobały mi się ekscytujące i mrozące krew w żylach wydarzenia.

Julia: Podobała mi się postawa czternastoletniego Stasia, który opiekując się Nel wykazał się odwagą, odpowiedzialnością i pomysłowością.

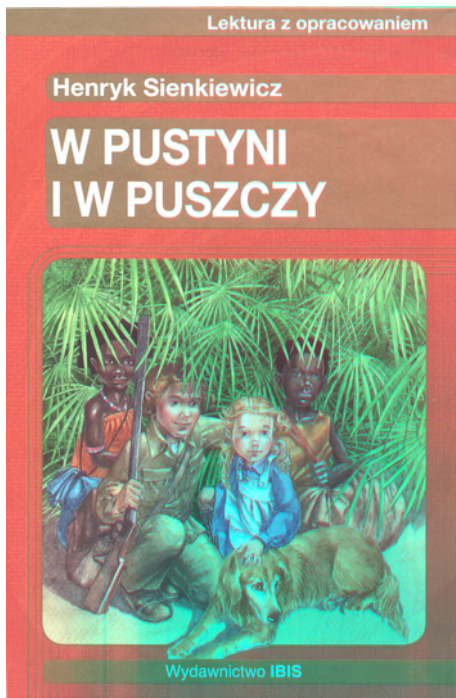
Kuba: Chciałbym kiedyś przemierzyć trasę, którą podążali Staś i Nel.

Adrian: Najbardziej podobała mi się przyjaźń dzieci ze zwierzętami, a szczególnie ze słoniem.

Krystian: Podobali mi się przede wszystkim główni bohaterowie, których autor opisał w bardzo realistyczny sposób.

Agata: Najbardziej urzekły mnie przygody dzieci, które same musiały sobie radzić na nieznanym sobie kontynencie.

Seweryn: Podobała mi się książka. Najbardziej utkwiło mi w pamięci porwanie dzieci oraz ich odnalezienie.

Okładka książki ze zbiorów biblioteki szkolnej

Zebrała: Karolina Pająk

Co słysząc u Stasia i Nel?

Powieść Henryka Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy” doczekała się dwóch ekranizacji. Pierwszą powstała w 1973 r., drugiej zaś premiera odbyła się w 2001 r. Zachwycona starszą wersją adaptacji powieści i postanowiłam sprawdzić, co dziś słysząc u odtwórców roli Nel i Stasia.

W roli Nel Rawlison, Władysław Ślesicki, obsadził obdarzoną anielską urodą ośmiolatkę Monikę Roscę.

Monika Rosca od dziecka wykazywała ogromny talent muzyczny i cierpliwie poświęcała się grze na fortepianie, z którą jako pilna uczennica wiązała swoją przyszłość. Casting do powstającego właśnie filmu "W pustyni i w puszczy" miał być jedynie interesującym doświadczeniem - a w rezultacie stał się przepustką do niezapomnianej przygody. Na eliminacjach bez większych przeszkód pokonała pięć tysięcy rywalek - jej zdjęcia próbne zyskały przychylną i zachwyciły całą ekipę, a także, co najważniejsze, samego reżysera.

Występ w filmie wiązał się z odległymi podróżami, a co za tym idzie, w przypadku odtwórczyni głównej roli - przerwą w zajęciach szkolnych i zaprzestaniem systematycznych muzycznych ćwiczeń. Praca nad produkcją, od pierwszego castingu do dnia premiery, trwała w sumie cztery lata i dla początkującej aktorki okazała się niezwykle kształcąca. Rosca rozwijała językowe umiejętności - jest prawdziwą poliglotką; na planie uczyła się chociażby angielskiego i arabskiego, a ze względu na swoje pochodzenie biegle włada językiem rumuńskim. Wymarzony wyjazd do Afryki zaszczerpił w niej już na stałe miłość do podróżowania, odkrywania nowych miejsc i poznawania odmiennych kultur.

Premiera filmu w 1973 roku zapoczątkowała nowy etap w życiu dwunastoletniej Moniki. W jednej chwili stała się osobą popularną, rozpoznawalną i przede wszystkim lubianą - cieszyła się tak ogromną sympatią, że nie mogła opędzić się od, momentami zbyt natęrczywych, fanów. Jej życie zmieniło się diametralnie; od tej pory nie milkł domowy telefon, ludzie stale okupowali jej mieszkanie i prosili o wizytę, zasypywano ją listami.

Monice w filmie partnerował Tomasz Mędrzak. On sam, podobnie jak jego partnerka, ani myślał o zostaniu aktorem - marzył o zawodzie operatora, a na casting trafił przypadkiem. Nastolatek nawet się nie spodziewał, że pokona tysiące pozostałych kandydatów i jako mążny Staś stanie się obiektem dziewczęcych westchnień.

Dla Moniki Rosci – dziś 55-cio letniej kobiety - występ w "W pustyni i w puszczy" stał się jednorazową "przygodą życia". Powróciła do rozwijania swoich muzycznych pasji. Natomiast Tomasz Mędrzak został aktorem i do dziś można go oglądać na scenach teatralnych.

Opracowała Magdalena Pająk na podstawie film.onet.pl.

Uwaga!!! Konkurs!!!

Z przymrużeniem oka

W opowiadaniu zostały ukryte tytuły utworów Henryka Sienkiewicza. Jeśli uważnie przeczytasz gazetkę, bez trudu je odnajdziesz. Powodzenia. Odpowiedzi można składać w bibliotece szkolnej. Do 9 czerwca.

Pewnego razu Janko Muzykant wybrał się za chlebem do zaprzyjaźnionej rodziny Połanieckich. Na leśnej drodze spotkał pana Wołodyjowskiego. Zapytał go:

- Quo vadis, jaśnie panie.
- Idę do Krzyżaków, którzy ogniem i mieczem niszczą okoliczne wioski – odparł szlachcic.

Janko Muzykant postanowił razem z panem Wołodyjowskim przepędzić intruzów.

Po drodze dołączył do nich wódz indiański o imieniu Sachem i latarnik, którego latarnia została zniszczona podczas potopu.

Naszym bohaterom udało się przepędzić intruzów, którzy najprawdopodobniej zaszyli się w pustyni i w puszczy i słuch o nich zaginął.

Rys. Ewelina Marcisz

Rys. Sara Ryłko – ilustracja do książki Pan Wołodyjowski

Nasza twórczość

Sara Rylko klasa V

O Sienkiewiczu

Henryk Sienkiewicz dobrze nam znany,
chętnie Jego książki czytamy.
Każdy Polak zna Sienkiewicza,
bo On twórczością swoją zachwyca.
„Quo vadis” z pewnością wszyscy czytali,
a i na pewno film oglądali.
„Krzyżacy” - któż tego nie pamięta?
Trylogia - każdy Polak
zna te wielkie trzy dzieła.
Wszystko to stworzył
nasz Polak wspaniały,
z Jego twórczości dumny kraj cały.
W czasach zaborów
budził w Polakach ducha patriotycznego
i Nagrodę Nobla otrzymał dlatego.
Jego książki czytać zawsze się będzie
w Polsce i na całym świecie - wszędzie.

Joanna Kowalczyk – Ogniem i mieczem

Gazetkę wydaje koło redakcyjne **KLEKS**
w składzie: Joanna Marcisz, Karolina Pająk, Magdalena Pająk
pod kierunkiem P. Barbary Szewczyk